Curriculum Vitae

ОСОБИСТА ІНФОРМАЦІЯ

Остапченко Людмила Іванівна

проспект Академіка Глушкова, 2, Київ, 03022, Україна
(044)521-35-98
biomed@knu.ua
https://biomed.knu.ua/institute-activity/educational/kafedry/kafedra-biochemistry/spivrobitnyky/vykladachi/848-ostapchenko-liudmyla-ivanivna.html

Стать Ж | Дата народження 14/02/1954 | Громадянство України

Науковий ступінь (звання, спеціальність)	доктор біологічних наук (1997 р.); кандидат біологічних наук (1984 р.)
Вчене звання	професор із спеціальності біохімія (2002 р.); старший науковий співробітник із спеціальності біохімія (1993 р.)
Посада	директор
Факультет/інститут	ННЦ «Інститут біології та медицини»
Посада за сумісництвом	професор кафедри біохімії

Навчальні дисципліни у викладанні яких які брав участь:

У поточному році	1. Біотехнологія; 2. Біохімія; 3. Хімія біоорганічна; 4. Вступ до університетських студій; 5. Новітні тренди в сучасній біології, доктор філософії 6. Міждисциплінарні проблеми біохімії, доктор філософії
У попередні періоди	1. Вступ до спеціальності 2. Структура та функції біологічних мембран 3. Структура та механізми дії ферментів 4. Молекулярні механізми дії ферментів

ДОСВІД НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОІГЧНОЇ РОБОТИ

Період (починати з останнього)	Етап (опис)
з 1 грудня 2010 р.	директор ННЦ «Інститут біології та медицини» (до 2016 р. ННЦ «Інститут біології»)
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 2004 р. по 2014 р.	завідувач кафедри біохімії
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 2002 р. по 2010 р.	декан біологічного факультету
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 2000 р. по 2002 р.	професор кафедри біохімії біологічного факультету

	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1998 р. по 2000 р.	головний науковий співробітник НДЛ фізико-хімічної біології біологічного факультету
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1994 р. по 1998 р.	провідний науковий співробітник НДЛ фізико-хімічної біології біологічного факультету
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1992 р. по 1994 р.	старший науковий співробітник НДЛ фізико-хімічної біології біологічного факультету
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1986 р. по 1992 р.	науковий співробітник НДЛ фізико-хімічної біології біологічного факультету
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1984 р. по 1986 р.	молодший науковий співробітник НДЛ фізико-хімічної біології біологічного факультету
	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 60
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1979 р. по 1984 р.	молодший науковий співробітник біохімічної лабораторії
	Київський НДІ нейрохірургії, вул. Мануїльського, 32
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука
з 1976 р. по 1979 р.	старший лаборант біохімічної лабораторії
	Київський НДІ нейрохірургії, вул. Мануїльського, 32
	Сфера діяльності або сектор Освіта/Наука

НАВЧАННЯ ТА СТАЖУВАННЯ

Період (починати з останнього)	Етап (опис)
2023 р.	Товариство з обмеженою відповідальністю «БІОФАРМА ПЛАЗМА»
2018 р.	Київський національний університет технологій та дизайну
2012 р.	Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України
1997 р.	Отримана кваліфікація: доктор біологічних наук, назва дисертації: «Молекулярні механізми функціонування систем білкового фосфорилювання в лімфоцитах селезінки щурів в умовах радіаційного впливу», 1997 (Київський університет імені Тараса Шевченка)
з 1980 р. по 1983 р.	аспірант кафедри біохімії біологічного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка
	Отримана кваліфікація: кандидат біологічних наук, назва дисертації «Свойства и регуляция активности цАМФ-зависимых протеинкиназ мозга крыс в начальный период острого лучевого поражения», 1984 (Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка)
з 1971 р. по 1976 р.	студентка Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка
	Отримана кваліфікація: біолог-біохімік, викладач біології та хімії

ПЕРСОНАЛЬНІ НАВИКИ

Найменування	Рівень (опис)
Рідна мова	українська
Іноземна мова	англійська
Комунікаційні компетентність	Комунікативні навички отримані під час багаторічної роботи: голова спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських та докторських дисертацій, голова постійної комісії Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка з питань організації освітнього процесу, голова методичної комісії з біології МОН України (2002-2012 р.), заступник голови експертної ради ВАК України.
Організаційна/управлінська компетентність	Директор ННЦ «Інститут біології та медицини». Декан біологічного факультету. Завідувач кафедри біохімії. Створила та очолювала відділ біохімії НДІ імені академіка Петра Богача Київського національного університету.

Інші комп'ютерні навики	Знання ОС Windows 7. Робота з Інтернетом (MozillaFirefox) і електронною поштою (Outlook Express). Текстові та графічні редактори (Word, PowerPoint, Excel). Володіння Abbyy FineReader 9.0 Professional Edition.
Професійні навики (із числа не зазначених вище)	Розроблені 4 нормативні курси ("Вступ до спеціальності біологія", "Хімія біоорганічна", Біохімія", "Біотехнологія") та 3 спеціальні курси ("Структура та функції біологічних мембран", "Структура та механізми дії ферментів", "Молекулярні механізми гормональної регуляції") для студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Впроваджені комп'ютерні методи контролю знань із відповідних дисциплін, розроблені авторські завдання та тести для студентів і методичні рекомендації контролю знань. Розроблені та затверджені МОН України державні стандарти по підготовці бакалаврів з напряму біологія, підготовлені програми з біохімії та паспорт спеціальності "біохімія" для ВАК України. Приймала участь у створенні нових напрямів підготовки студентів за ОКР "бакалавр" в ННЦ "Інститут біології": екологія, біотехнологія, лісове і садово-паркове господарство, лабораторна діагностика. Відповідальний редактор 2 журналів: "Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія біологія" та "Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія проблеми регуляції фізіологічних функцій". Член редколегії наукових журналів: "Фізика живого", "Український антарктичний журнал", "Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології", "Ноосфера", міжнародного наукового журналу "ScienceRise".
Області професійних інтересів	Біоорганічна хімія, біотехнологія, універсальні системи регуляції трансдукції сигналу в клітинах за умов розвитку різних патологічних станів.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ (не вноситься інформація вказана вище)

Найменування	(назви публікацій, презентацій, проектів, конференцій, семінарів, найменування нагород і премій, членство в академіях, професійних і наукових асоціаціях тощо)
Публікації	Всього публікацій 1178, з них: статей 527 (150 статей у виданнях, що індексуються Scopus); Співавтор підручників і навчальних посібників для ВНЗ; патентів; монографій. 1. Основні напрямки сучасних біотехнологій: посібник / А.С. Юет, Д.М. Гребіник, К.О. Дворщенко, О.М. Савчук, Л.І. Остапченко. – К.: Електронне видання, 2023. – 390 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Osnovny_napriamky_suchasnyh_biotehnologii_Posybnyk_2023_compressed.pdf 2. Хоперія В.Г., Харченко О.І., Синельник Т.Б., Костюк О.С., Остапченко Л.І. Клінічна лабораторна діагностика. Клінічна біохімія: підручник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2022. – 600 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Klinichna_laboratorna_diagnostyka.pdf 3. Synelnyk T.B., Kostiuk O.S., Ostapchenko L.I. Bioorganic chemistry: textbook. – Kyiv, 2021. – 386 p. (електронне видання) https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/TEXTBOOK_Bioorganic_chemistry_2021.pdf 4. Галенова Т., Костюк О., Нужина Н., Коваль Т., Андрійчук Т., Остапченко Л. Біохімія: робочий зошит для лабораторних занять. Навчально-методичні рекомендації для студентів II курсу спеціальностей «Біологія» та «Біотехнології та біоінженерія». – 2022 р.. – 141 с. (електронне видання) https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Robochyi_zoshyt_Biohimia.pdf 5. Техніка лабораторних робіт : посібник / О.О.Кравченко, О.І. Харченко, Л.І.Остапченко. – К. : Електронне видання, 2022. – 192 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Tekhnika_laboratornykh_robit.pdf 6. Галенова Т.І., Костюк О.С., Коваль Т.В., Ракша Н.Г., Андрійчук Т.Р., Остапченко Л.І. Робочий зошит для лабораторних робіт з навчальної дисципліни «Хімія біоорганічна», призначений для студентів I курсу спеціальностей 091 «Біологія та біохімія» та 162 «Біотехнології та біоінженерія». – 2021. – 143 с. (електронне видання) https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Robochyi_zoshyt_Himja_bioorganichna_compressed.pdf 7. Методичні рекомендації «Харчування при захворюваннях серцево-судинної системи». Долгая Н.Є., Бульда В.І., Кланца А.І., Фалалєєва Т.М., Остапченко Л.І. – 2021 р. 60 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biomedicyna/Library/Kharchuvannia__pry_zakhvoriuvanniakh_sertsevo_sudynnoi_systemy.pdf

	8. Т. Б. Синельник, В.В. Конопельнюк, Л. І. Остапченко «Збірник тестів для підготовки до іспиту з дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» (2 семестр)» для студентів 2 курсу (ОР «Магістр»), що навчаються за освітньою програмою «Медицина» (мова навчання українська). – 138 с. / 2021 р., електронне видання https://biology.univ.kiev.ua/institute-activity/educational/kafedry/kafedra-biochemistry/library-biochemistry/3194-zbirka-testivdlya-pidgotovki-do-ispitu-z-distsiplini-biologichna-ta-bioorganichna-khimiya-2-j-semestr.html 9. Т. Б. Синельник, Т.І. Галенова Л. І. Остапченко «Збірка тестів для підготовки до іспиту з дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» (1-й семестр)» до навчальної дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» для студентів 1 курсу спеціальності «Медицина» (українська мова навчання). – 119 с / 2020 р., електронне видання https://biology.univ.kiev.ua/institute-activity/educational/kafedry/kafedra-biochemistry/library-biochemistry/3193-zbirka-testivdlya-pidgotovki-do-ispitu-z-distsiplini-biologichna-ta-bioorganichna-khimiya-1-j-semestr.html 10. Остапченко Л.І., Компанець І.В., Синельник Т.Б. Біологічні мембрани і внутрішньоклітинна сигналізація: методи дослідження (навч. посібник). - Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2019. – 447 с. https://drive.google.com/file/d/14s_YIsswhrA3FCahNnhD2_fYDb-Fh3mV/view 11. Робочий зошит у двох частинах для лабораторних занять з навчальної дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» для студентів 2 курсу (освітній рівень «Магістр»), що навчаються за освітньою програмою «Медицина». Галенової Т.І., доц. Компанець І.В., асист. Ракші Н.Г., проф. Остапченко Л.І. (частина 1) та асист. Галенової Т.І., асист. Ракші Н.Г., проф. Савчука О.М., проф. Остапченко Л.І. (частина 2). – 2019 р. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Robochyi_zoshyt_biochemistry_dlya_medykiv_chast_I_compressed.pdf https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Robochyi_zoshyt_biochemistry_dlya_medykiv_chast_II_compressed.pdf 12. Т. Б. Синельник, В.В. Конопельнюк, Л. І. Остапченко "THE TEST BANK" (for exam preparation on discipline "Biological and bioorganic chemistry" (2-st semester) for the students of a 2-st course with English of education). – 122 с / 2019 р., електронне видання https://biology.univ.kiev.ua/institute-activity/educational/kafedry/kafedra-biochemistry/librarybiochemistry/2025-the-test-bank-for-exam-preparation-on-discipline-biological-and-bioorganic-chemistry-2-stsemester-for-the-students-of-a-2-st-course-with-english-of-education.html 13. Т. Б. Синельник, Т.І. Галенова Л. І. Остапченко "THE TEST BANK" (for exam preparation on discipline "Biological and bioorganic chemistry" (1-st semester) for the students of a 1-st course with English of education). - 116 с / 2019 р., електронне видання https://biology.univ.kiev.ua/instituteactivity/educational/kafedry/kafedra-biochemistry/library-biochemistry/2024-the-test-bank-for-exampreparation-on-discipline-biological-and-bioorganic-chemistry-1-st-semester-for-the-students-of-a-1-st-coursewith-english-of-education.html 14. Методичні розробки «Молекулярні механізми внутрішньоклітинної регуляції та керування біосинтезом» до навчальної дисципліни «Молекулярні механізми внутрішньоклітинної регуляції та керування біосинтезом». Андрійчук Т.Р., Савчук О.М., Остапченко Л.І. – 2019 р. 68 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Molekuliarni_mehanizmy_vuntrishnioklitynnoi_sygnalizatsii_ta_keruvannia_biosyntezom.pdf 15. Посібник «Theoretical and methodical fundamentals of the study of metabolic processes in human and animals by blood indicators» до навчальної дисципліни «Клінічна лабораторна діагностика». L.I. Ostapchenko, L.H. Kalachniuk, L.V. Garmanchuk, T.M. Kuchmerovska, O.V. Arnauta, O.O. Smirnov. 2019. 296 p. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Theoretical_and_methodical_fundamentals_of_the_study_of_metabolic_processes_in_human_and_animals_by_blood_indicators.pdf 16. "Biological and bioorganic chemistry". Workbook for foreign students of specialization "Medicine". Part 1: General bioorganic chemistry / Compliers T. Halenova, V. Konopelniuk, A. Dranitsina et al. – К : Kyiv University Publishing and Printing Centre, 2019. – 67 p. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Biological_Chemistry_Part_1.pdf 17. "Biological and bioorganic chemistry". Workbook for foreign students of specialization "Medicine". Part 2: : General and functional biochemistry / Compliers: T. Halenova, O. Savchuk, L. Ostapchenko – К : Kyiv University Publishing and Printing Centre, 2019. – 115 p. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Biological_Chemistry_Part_2.pdf

18. Навчальний посібник «Основи біотехнології». Кравченко О.О., проф. Савчук О.М., проф. Остапченко Л.І. – 2019 р. 270 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Osnovy_biotehnologiji_posibnyk.pdf
19. А.С. Драницина, О.М. Савчук, Д.М. Гребіник, О.О. Кравченко, Л.І. Остапченко. «Методичні рекомендації до розділу «Молекулярна біотехнологія» курсу «Загальна біотехнологія» // Електронні методичні вказівки. – 2018 р., 185 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Metodychni_vkazivky_Molekul_biotechology/Metodychni_vkazivky_Molekul_biotechology.pdf
20. Л.І. Остапченко, І.В. Компанець, О.В. Скопенко, Т.Б. Синельник, О.О. Кравченко, С.М. Береговий Біохімія. Практикум. - Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. - 239 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/bioximia_praktikum.pdf
21. Методичні вказівки до навчальної дисципліни «Основи молекулярної діагностики» / Упорядники: д.б.н., проф. Остапченко Л.І., к.б.н., асист. Драницина А.С., к.б.н., доц. Гребіник Д.М. - Київ, 2017. – 89 с. https://biomed.knu.ua/images/stories/Kafedry/Biochimiya/Biblioteka/Ostapchenko_Osnovy_molekulyarnoii_diagnostyky_Metodichka_2017_final.pdf
22. Біоорганічна хімія. Практикум / Л.І.Остапченко, О.В. Скопенко, Т.Б. Синельник, О.М. Савчук, С.М. Береговий / 2017/ https://biology.univ.kiev.ua/institute-activity/educational/kafedry/kafedrabiochemistry/library-biochemistry/2022-bioorganichna-khimiya-praktikum.html
23. Біологічні мембрани та основи внутрішньоклітинної сигналізації: теоретичні аспекти / навчальний посібник/ Остапченко Л.І., Синельник Т.Б., Компанець І.В. // ВПЦ «Київський університет», 2016. - 639 с. https://drive.google.com/file/d/1Cg6zzR2blvjBiSrhzB4mG6vitl8dydOy/view

Статті з 2019 по 2023 рр.:

1. Rachkovska A., Krenytska D., Karbovskyy V., Raksha N., Halenova T., Vovk T., Savchuk O., Ostapchenko L. A study of fibrinolytic system components in donor groups depending on various titers of circulating anti-SARS-CoV-2 IgG in the bloodstream. Blood Coagulation and Fibrinolysis, 2023, 34(7), p 439–445.
2. Dovbynchuk T., Chervinska T., Zakordonets L., Huet A., Serhiichuk T., Ostapchenko L., Tolstanova G. The effect of broad-spectrum antibiotic ceftriaxone on net colonic water and ion transport in vivo. Physiology and Pharmacology (Iran)., 2023, 27(3), p. 283–295.
3. Huet A., Borodin S., Dvorshchenko K., Grebinyk D., Savchuk O., Ostapchenko L. Expression of OLR1, ACAN, and LRP1 Genes in the Synovial Membrane Cells in Patients with Osteoarthritis after SARS-CoV2 Infection. Cytology and Genetics, 2023, 57(3), p. 221–228.
4. Palamarchuk M., Bobr A., Mudrak A., Gunas I., Maievskyi O., Samborska I., Vovk T., Halenova T., Raksha N., Savchuk O., Ostapchenko L. Proteolytic Homeostasis in the Tissue of the Spleen and the Heart of Rats Injected with the Venom of Vipera berus berus and Vipera berus nikolskii. Current Applied Science and Technology, 2023, 23(6).
5. Huet A., Tugarov Y., Dvorshchenko K., Grebinyk D., Savchuk O., Korotkyi O., Ostapchenko L. TGFB1, FOXO1, and COMP Genes Expression in Blood of Patients with Osteoarthritis after SARS-CoV2 Infection. Cytology and Genetics, 2023, 57(2), p. 128–133.
6. Rudyk M., Tolstanova G., Ostapchenko L., Skivka L. Inter-disciplinary team working in neuroimmunology can facilitate counteracting brain-drain in Ukraine due to war. Brain, Behavior, and Immunity, 2023, 109, p. 269–270.
7. Raksha N., Halenova T., Vovk T., Beregova T., Maievska T., Tomchuk V., Savchuk O., Ostapchenko L. Isolation and partial characterization of serine proteases from jellyfish of the Antarctic region. Journal of Applied Biology and Biotechnology, 2023, 11(2), p. 144–150.
8. Raksha N., Halenova T., Vovk T., Kostyuk O., Synelnyk T., Andriichuk T., Maievska T., Savchuk O., Ostapchenko L. Anti-obesity effect of collagen peptides obtained from Diplulmaris antarctica, a jellyfish of the Antarctic region. Croatian Medical Journal, 2023, 64(1), p. 21–28.
9. Kozyk M., Strubchevska K., Marynenko T., Zlatska A., Halenova T., Raksha N., Savchuk O., Falalyeyeva T., Kovalchuk O., Ostapchenko L. Effect of Peptides from Plasma of Patients with Coronary Artery Disease on the Vascular Endothelial Cells. Medicina (Lithuania), 2023, 59(2), p. 238.
10. Rudyk M., Hurmach Y., Serhiichuk T., Akulenko I., Skivka L., Berehova T., Ostapchenko L. Multi-probiotic consumption sex-dependently interferes with MSG-induced obesity and concomitant phagocyte pro-inflammatory polarization in rats: Food for thought about personalized nutrition. Heliyon, 2023, 9(2), p. e13381.

	11. Kobyliak N., Khomenko M., Falalyeyeva T., Fedchenko A., Savchuk O., Tseyslyer Y., Ostapchenko L. Probiotics for pancreatic β-cell function: from possible mechanism of action to assessment of effectiveness. Critical Reviews in Microbiology, 2023, 13, p. 1-21. 12. Krenytska D., Rachkovska A., Karbovskyy V., Raksha N., Vovk T., Savchuk O., Ostapchenko L., Halenova T. Cytokine profile depending on titers of anti-SARS-CoV-2 IgG in the blood plasma of healthy volunteers. Journal of Biological Research - Bollettino Della Società Italiana Di Biologia Sperimentale, 2023, 96(2). 13. Rachkovska A., Krenytska D., Karbovskyy V., Halenova T., Raksha N., Vovk T., Savchuk O., Liubenko D., Falalyeyeva T., Ostapchenko L. Abenavoli L. Characteristics of Products of Fibrinogen Origin in the Presence of Anti- SARS-CoV-2 IgG in the Bloodstream. Reviews on Recent Clinical Trials, 2023, 18(1), p. 69-75. 14. Krenytska D., Strubchevska K., Kozyk M., Vovk T., Halenova T., Kot L., Raksha N., Savchuk O., Falalyeyeva T., Tsyryuk O., Ostapchenko L. Circulating levels of inflammatory cytokines and angiogenesis-related growth factors in patients with osteoarthritis after COVID-19. Front Med (Lausanne). 2023, 10, p. 1168487. 15. Tuharov Y., Krenytska D., Halenova T., Kot L., Raksha N., Savchuk O., Prysiazhniuk L., Matkivska R., Falalyeyeva T., Ostapchenko L. Plasma Levels of MMPs and TIMP-1 in Patients with Osteoarthritis After Recovery from COVID-19. Rev Recent Clin Trials. 2023, 18(2), p. 123-128. 16. Kalmukova O., Raksha N., Vovk T., Halenova T., Dzerzhynsky M., Mitrecic D., Savchuk O., Ostapchenko L. Low-Molecular-Mass Fragments of Collagen Improve Parameters Related to Mass and Inflammation of the Adipose Tissue in the Obese Rat. Food Technol Biotechnol. 2023, 61(1), p. 51-63. 17. Udovychenko I., Halenova T., Artemenko O., Vovk T., Raksha N., Savchuk O., Ostapchenko L. Modulation of Platelet Functions by European Toad (Bufo Bufo) Skin Secretions Components. Biomedical and Biotechnology Research Journal (BBRJ), 2023, 7(1), p. 60-66. 18. Synelnyk T., Vovk T., Halenova T., Tytarenko V., Raksha N., Savchuk O., Falalyeyeva T., Ostapchenko L., Yakovlev P., Kozyk M., Thorley D., Strubchevska K. Evaluation of proteolytic activity and serine proteases distribution in plasma from patients with bladder cancer. Front Med (Lausanne), 2023, 10, p. 1276882. 19. Falalyeyeva T., Kobyliak N., Korotkyi O., Meleshko T., Sulaieva O., Hryshchenko I., Domylivska L., Boyko N. Microbiome and Obesity. Microbiome in 3P Medicine Strategies.The First Exploitation Guide. Springer Cham, 2023, p. 101-131. 20. Веденічева Н., Бісько Н., Кот Л., Гарманчук Л., Остапченко Л. Цитотоксична / цитостатична дія на пухлинні клітини лінії Hela культивованих грибів *Flammulina velutipes, Cyclocybe aegerita* та *Hericium erinaceus*. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2023, 93(2), с. 34-37. 21. Marynenko T., Halenova T., Raksha N., Vovk T., Tyravska, Y., Savchuk O, Ostapchenko L. Coagulation markers in patients with coronary artery disease. Journal of Biological Research (Italy) (Journal of biological research-bollettino della societa italiana di biologia sperimentale), 2022, 95(1), p. 10259 22. Huet A., Dvorshchenko K., Grebinyk D., Beregova T., Ostapchenko L. Expression of the Cftr, Nfkb1, and Ocln Genes during Restoration of Skin Integrity. Cytology and Geneticsthis, 2022, 56(3), p. 236–243. 23. Tokarchuk A, Abenavoli L, Kobyliak N, Khomenko M, Revun M, Dolgaia N, Molochek N, Tsyryuk O, Garnytska A, Konakh V, Pellicano R, Fagoonee S, Ostapchenko L, Falalyeyeva T. Nutrition program, physical activity and gut microbiota modulation: a randomized controlled trial to promote a healthy lifestyle in students with vitamin D3 deficiency. Minerva Medica. 2022, 113(4), p. 683-694. 24. Stepanov Y., Golovynska I., Golovynskyi S., Garmanchuk L., Gorbach O., Stepanova ., Khranovska N., Ostapchenko L., Ohulchanskyy T., Qu J. Red and near infrared light-stimulated angiogenesis mediated via Ca2+ influx, VEGF production and NO synthesis in endothelial cells in macrophage or malignant environments. Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology, 2022, 227, p.112388. 25. Stepanov Y., Golovynska I., Dziubenko N., Kuznietsova H., Petriv N., Skrypkina I., Golovynskyi S., Stepanova L., Stohnii Y., Garmanchuk L., Ostapchenko L., Yevsa T., Qu J., Ohulchanskyy T. NMDA receptor expression during cell transformation process at early stages of liver cancer in rodent models. American Journal of physiology. Gastrointestinal and Liver Physiology. 2022; 322(1), p..G142-G153. 26. Marynenko T., Halenova T., Raksha N., Vovk T., Tyravska Y., Savchuk O., Falalyeyeva T., Fagoonee S., Abenavoli L, Ostapchenko L. Plasma matrix metalloproteinases (MMP-2 and MMP-9) as prognostic biomarkers in coronary heart disease. Minerva Biotechnology and Biomolecular Research 2022 34(3), p.137-142.

27. Synelnyk T., Kravchenko O., Kostiuk O., Savchuk O., Sukhodolia S., Ostapchenko L. The trigger components of the proteolytic system and their modulators contents under pancreatic pathologies development. Fiziologichnyi Zhurnal, 2022, 68(5), p. 33–44.
28. Pastukhova Y., Luzza F., Shevel S., Savchuk O., Ostapchenko L., Falalyeyeva T., Molochek N., Kuryk O., Korotkyi O., Kobyliak N. Changes in metabolic parameters in patients with diabetic kidney disease depending on the status of D3. Reviews on recent clinical trials. 2022, 17.
29. Halenova T., Udovychenko I., Vovk T., Raksha N., Tomchuk V., Savchuk O., Ostapchenko L. Isolation of collagenolytic enzymes from general skin secretions of Bombina variegata: Methodological approaches for protocol optimization. Current Topics in Peptide and Protein Research, 2022, 23, p. 53-61.
30. Palamarchuk M., Niyazmetov T., Halenova T., Raksha N., Maievskyi O., Dzevulska I., Zaichko K., Savchuk O., Ostapchenko L. Effect of Vipera berus berus and Vipera berus nikolskii venom on proteolytic balance in the tissue of the adrenal glands and testicles of rats. Biomedical and Biotechnology Research Journal, 2022, 6(4), p. 543-549.
31. Synelnyk T., Kravchenko O., Kostiuk O., Savchuk O., Sukhodolia S., Ostapchenko L. Distribution of serine proteases in blood plasma and pancreas in chronic pancreatitis and oncopathology. Fiziologichnyi Zhurnal, 2022, 68(6), p. 31-43.
32. Garmanchuk L., Vedenicheva N., Al-Maali G., Ostapchenko D., Tseyslyer Y., Liashenko V., Bisko N., Kosakivska I., Ostapchenko L. Antiproliferative activities of extracts from mycelial biomass of some medicinal basidiomycetes in human colon cancer cells COLO 205. Experimental Oncology, 2022, 44(3), p. 213-216.
33. Falalyeyeva T., Chornenka N., Cherkasova L., Tsyryuk O., Molchek N., Kovalchuk O., Kyriachenko Y., Ostapchenko L., Kobyliak N. Gut Microbiota Interactions With Obesity. Comprehensive Gut Microbiota. Elsevier. 2022, 2, p. 201-219.
34. Мариненко Т., Галенова Т., Остапченко Л. Вплив фракції IgG із плазми крові пацієнтів з гострими коронарними синдромами на параметри судинно-тромбоцитарної ланки системи гемостазу. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2021, 87(4):, p. 27-31.
35. Vedenicheva N., Al-Maali G., Kot L, Ostapchenko L., Garmanchuk L. The glucose level and gamma-glutamyl transpeptidase activity in hepatocyte-like cells under the action of extracts and cytokinin fractions of medicinal mushrooms. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2021, 4(87), с. 45–50.
36. Katrii T., Raksha N., Halenova T., Vovk T., Kravchenko O., Kostiuk A., Savchuk O., Zlatska A., Andriichuk T., Melnyk V., Ostapchenko L. Effects of IgG from the serum of ischemic stroke patients on hemostasis./ Journal of Biological Research (Italy), 2021; 94(1), p. 1–6.
37. Korotkyi O., Huet A., Dvorshchenko K., Kobyliak N., Falalyeyeva T., Ostapchenko L. Probiotic Composition and Chondroitin Sulfate Regulate TLR-2/4-Mediated NF-κB Inflammatory Pathway and Cartilage Metabolism in Experimental Osteoarthritis./Probiotics Antimicrob Proteins. 2021, 13(4), p. 1018–1032.
38. Korotkyi O., Dvorshchenko K., Kot L., Tymoshenko M., Savchuk O., Abenavoli L., Ostapchenko L. The combination of chondroitin sulfate and probiotic prevents oxidative stress in the serum of rats with experimental osteoarthritis. Minerva Biotechnology and Biomolecular Research 2021 June;33(2), p. 93-101.
39. Chornenka N., Raetska Ya., Huet A., Beregova T., Savchuk O., Ostapchenko L. Expression level of the Nos2 and Nfkb1 genes in the conditions of esophageal alkaline burns and with the administration of melanin./Cytology and Genetics, 2021, 55(4), p. 317–323.
40. Halenova T., Vovk T., Savchuk O., Tomchuk V., Maievska T., Ostapchenko L. Biologically active peptides derived from the Antarctic hydrobionts Journal of Applied Pharmaceutical Science, 2021, 11(8), p. 126–133.
41. Yurchenko A., Krenytska D., Kalmukova O., Raksha N., Halenova T., Vovk T., Savchuk O., Dzerzhynsky M., Ostapchenko L., Tomchuk V. The kidney beans (Phaseolus vulgaris) pods extract affects the central and peripheral serotonergic systems in rats with high-calorie diet-induced obesity. J Endocrinol Metab. 2021, 11(5), p. 123-133.
42. Raksha N., Halahan Yu., Guminskyi Yu., Vovk T., Krenytska D., Halenova T., Kharchenko O., Savchuk O., Ostapchenko L., Maievskyi O. Disorders of proteolytic homeostasis in the liver of rats with hyperhomocysteinemia. Biomedical Research and Therapy, 2021, 8(7), p. 4439-4446.
43. Yakovlev P., Gorbach O., Ostapchenko L., Garmanchuk L., Skachkova O., Khranovska N., Senchylo N. Expression of TLR4 and major inflammatory cytokines in patients with bladder cancer of different grade and stage. Experimental Oncology, 2021, 43(2), p. 142–148.
44. Vedenicheva Nina P, Al-Maali Galeb A, Bisko Nina A, Kosakivska Iryna V, Ostrovska G., Khranovska N., Gorbach O., Garmanchuk L., Ostapchenko L. Effect of cytokinin-containing

extracts from some medicinal mushroom mycelia on hepg2 cells in vitro. International Journal of Medicinal Mushrooms, 2021, 23(3), p. 15–28.
45. Yakovlev P., Gorbach O., Khranovska N., Beliayeva A., Skachkova O., Skaterna T., Kalachniuk L., Ostapchenko L., Garmanchuk L. Changes in expression of TLR-4, TGF-β, INF-γ, TNF-α in cultured T24/83 cells of invasive bladder cancer treated with cisplatin and/or polyphenolic adjuvant melanin. Experimental Oncology, 2021, 43(1), p. 7–14.
46. Raksha N., Halenova T., Vovk T., Kharchenko O., Savchuk O., Samborska I., Zaichko N., Ostapchenko L., Maievskyi O. Protein-peptide composition in the lungs of rats with hyperhomocysteinemia. Journal of Biological Research (Italy). 2021, 94, p. 9858.
47. Raksha N., Kalmukova O., Vovk T., Halenova T., Dzerzhynsky M., Savchuk O., Ostapchenko L. Effects of peptides derived from the antarctic scallop adamussium colbecki on obese rats' adipose tissue histophysiology. Carpathian Journal of Food Science and Technology, 2021, 13(4), p. 24-34.
48. Короткий О., Кот Л., Дворщенко К., Остапченко Л. Окисна модифікація білків у сироватці крові щурів за умов експериментального остеоартриту та сумісного введення хондропротектора та мультипробіотика . Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2020, 81(2), p. 64-68.
49. Korotkyi O., Dvorshchenko K., Kot L., Vovk T., Tymoshenko M., Ostapchenko L. Oxidative/antioxidant balance and matrix metalloproteinases level in the knee cartilage of rats under experimental osteoarthritis and probiotic administration. Ukrainian Biochemical Journal, 2020, 92(6), p. 126-136.
50. 57. Korotkyi O., Dvorshchenko K., Falalyeyeva T., Sulaieva O., Kobyliak N., Abenavoli L., Fagoonee S., Pellicano R., Ostapchenko L. Combined effects of probiotic and chondroprotector during osteoarthritis in rats. Panminerva Med. 2020 Jun;62(2), p. 93-101.
51. Korotkyi O., Kyriachenko Y., Kobyliak N., Falalyeyeva T., Ostapchenko L. Crosstalk between gut microbiota and osteoarthritis: A critical view. Journal of Functional Foods, 2020, 68, p. 103904.
52. Kobyliak N., Falalyeyeva T., Tsyryuk O., Eslami M., Kyriienko D., Beregova T., Ostapchenko L. New insights on strain-specific impacts of probiotics on insulin resistance: evidence from animal study. J Diabetes Metab Disord. 2020, 19(1), p. 289-296.
53. Юет А., Дворщенко К., Гребіник Д., Табурець О., Берегова Т., Остапченко Л. Експресія генів Tlr2 та Tjp1 під час відновлення цілісності шкіри. Цитологія і генетика, 2020, 54(6), с. 45-53.
54. Чорненька Н., Раєцька Я., Драницина А., Калмикова О., Берегова Т., Дзержинський М., Савчук О., Остапченко Л. Меланіну молекулярно-генетичні та цитологічні особливості загоєння за умов лужного опіку стравоходу та за введення. Цитологія і генетика, 2020, том 54(4), с. 63-72.
55. Chornenka N., Domylivska L., Kravchenko O., Koval T., Torgalo L., Kostiuk A., Raksha N., Raetska Ya., Beregova T., Ostapchenko L.. The effect of melanin on the proteolytic potential of blood under alkali esophageal burn. Journal of Biological Research, 2020, 93(1), p. 63-67.
56. Raksha N., Udovychenko I., Halenova T., Vovk T., Savchuk O., Ostapchenko L. Purification and biochemical characterization of fibrino(geno)lytic enzymes from tissues of Antarctic hydrobionts. Research Journal of Biotechnology, 2020, 15(1), p. 68-2-68.
57. Korotkyi O., Vovk A., Halenova T., Vovk T., Dvorshchenko K., Falalyeyeva T., Ostapchenko L. Cytokines profile in knee cartilage of rats during monoiodoacetate-induced osteoarthritis and administration of probiotic. Biopolymers and Cell, 2020, 36(1), p. 23-35.
58. Yurchenko A., Krenytska D., Savchuk O., Halenova T., Raksha N., Vovk T., Ostapchenko L. The evaluation of lipid peroxidation and oxidative modification of proteins in blood serum under obesity development and the consumption of aqueous kidney beans Phaseolus vulgaris pods extract. Current Issues in Pharmacy and Medical Sciences, 2020, 33(1), p.33-44.
59. Dmytryk V., Luhovska T., Yakovlev P., Savchuk O., Halenova T., Raksha N., Ostapchenko L. Proteolytic parameter changes in the plasma of patients with bladder cancer – depending on tumor stage. Current Issues in Pharmacy and Medical Sciences,2020, 33(2), p. 67-71.
60. Dmytryk V., Luhovska T., Yakovlev P., Savchuk O., Ostapchenko L., Halenova T., Raksha N., Tomchuk V., Vovk, T. Elevated levels of proinflammatory and anti-inflammatory cytokines in patients with bladder cancer depending on a tumor stage. Journal of Biological Research - Bollettino Della Società Italiana Di Biologia Sperimentale, 2020, 93(1), p.30-34.
61. Raksha N., Udovychenko I., Halenova T., Vovk T., Savchuk O., Ostapchenko L. Purification and biochemical characterization of fibrino(geno)lytic enzymes from tissues of Antarctic hydrobionts,2020, 1, p.69-81.
62. Raksha N., Halenova T., Vovk T., Savchuk O., Berehovyi S., Beregova T., Sukhodolia S., Ostapchenko La. Disturbances of extracellular protein metabolism in ceruleininduced

pancreatitis. Current Issues in Pharmacy and Medical Sciences, 2020, 33(3), p.121-124.
63. Nikitina N., Berehoviy S., Stepanova L., Savchuk O., Kuryk O., Ostapchenko L., Beregova T. Influence of the complex drug Cocarnit on the sciatic nerve in the development of diabetic polyneuropathy in rats. Current Issues in Pharmacy and Medical Sciences, 2020, 33(3), p. 113-120.
64. Кондратюк Т., Акуленко Т., Торгало Є., Берегова Т., Остапченко Л. Залежність накопичення біомаси продуцентом меланіну PSEDONADSONIELLA BRUNNEA (MERIPILACEAE, AGARICOMYCOTINA) від складу культурального середовища. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2019, 77(1), с. 83-86.
65. Мусієнко М., Остапченко Л., Таран Н., Бацманова Л. Минуле в сьогоденні заради майбутнього: Імператорський університет Св. Володимира –Київський національний університет імені Тараса Шевченка: генезис аграрної науки і освіти (1834–2019 рр.) Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2019, 79(3), с. 7-22.
66. Vedenicheva N., Al-Maali G., Bisko N., Kosakivska I., Garmanchuk L., Ostapchenko L. Effect of bioactive extracts with high cytokinins contentfrom micelial biomass of hericium coralloides and fomitopsis officinalis on tumor cells in vitro. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2019, 79(3), с. 31-36.
67. Семенова Я.-М., Нікольський І., Остапченко Л. Пригнічення формування шлункових виразок при імобілізаційному водоімерсійному стресі попередньою трансплантацією мультипотентних стромальних клітин. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія, 2019, 79(3), с. 72-78.
68. Holota Y., Dovbynchuk T., Kaji I., Vareniuk I., Dzyubenko N., Chervinska T., Zakordonets L., Stetska V., Ostapchenko L., Serhiychuk T., Tolstanova G. The long-term consequences of antibiotic therapy: Role of colonic short-chain fatty acids (SCFA) system and intestinal barrier integrity. PLoS ONE, 2019, August 22.
69. Korotky, O., Vovk A., Dranitsina A., Falalyeyeva T., Dvorshchenko K., Fagoonee S., Ostapchenko L. The influence of probiotic diet and chondroitin sulfate administration on Ptgs2, Tgfb1 and Col2a1 expression in rat knee cartilage during monoiodoacetate-induced osteoarthritis. Minerva Medica, 2019, 110(5), p.419-424.
70. Herheliuk T., Perepelytsina O., Ugnivenko A., Ostapchenko L., Sydorenko M. Response of breast cancer cells to IFNα-2b in 2D and 3D cell cultures. Turkish Journal of Biology, 2019, 43(1), p.13-20.
71. Herheliuk T., Perepelytsina O., Ugnivenko A., Ostapchenko L., Sydorenko M. Investigation of multicellular tumor spheroids enriched for a cancer stem cell phenotype. Stem Cell Investigation, 2019, 6.
72. Halenova T., Raksha N., Kravchenko O., Vovk T., Yurchenko A., Vareniuk I., Savchuk O., Ostapchenko L. Hypoglycemic activity of Phaseolus vulgaris (L.) aqueous extract in type 1 diabetic rats. 2019, 32(4), p.210-218.
73. Dranitsina A., Dvorshchenko K., Korotkyi O., Vovk A., Falalyeyeva T., Grebinyk D., Ostapchenko L. Expression of Nos2 and Acan Genes in Rat Knee Articular Cartilage in Osteoarthritis. Cytology and Genetics, 2019, 53, p. 481-488.
74. Herheliuk T., Perepelytsina O., Ostapchenko L., Sydorenko M. Effect of Interferon α-2b on multicellular tumor spheroids of MCF-7 cell line enriched with Cancer stem cells. Innovative Biosystems and Bioengineering, 2019, 3(1), p.34-44.
75. Kondro M., Dranitsina A., Stepanova L., Nikitina N., Ostapchenko L, Beregova T. An effect of the multiprobiotic «Symbiter acidophilic» concentrated on the level of expression of mRNA gene Ptgs2 and Tgfb1 in rats liver with monosodium glutamate- induced steatohepatosis. International Journal of Current Advanced Research, 2019, 8(4), p. 18373-18377.
76. Korotkyi O., Vovk A., Galenova T., Vovk T., Dvorschenko K., Luzza F., Abenavoli L., Kobyliak N., Falalyeyeva T., Ostapchenko L. Effect of probiotic on serum cytokines and matrix metalloproteinases profiles during monoiodoacetate-induced osteoarthritis in rats. Minerva Biotecnologica, 2019, 31(2), p. 68-73.
77. Korotkyi O, Vovk A, Blokhina O, Dvorshchenko K, Falalyeyeva T, Abenavoli L, Ostapchenko L. Effect of Chondroitin Sulfate on Blood Serum Cytokine Profile during Carrageenan-induced Edema and Monoiodoacetate-induced Osteoarthritis in Rats. Rev Recent Clin Trials. 2019;14(1), p.50-55.
78. Чорненька Н., Раєцька Я., Драницина А., Калмикова О., Дзержинський М., Савчук О., Остапченко Л. Рівень експресії генів PTGS2 і TGFB1 за умов опіку стравоходу та при введенні меланіну. Цитологія і генетика 2019, 53(5), с.25-34.
79. Ракша Н., Галенова Т., Вовк Т., Суходоля С., Берегова Т., Остапченко Л. Протеолітичний дисбаланс як фактор розвитку хронічного панкреатиту окремо та за

	наявності цукрового діабету 1 типу. Вістник проблем біології і медицини, 2019, 3(152), с.186-191. 80. Raetska Ya., Dmytryk V., Chornenka N., Halenova T., Raksha N., Vovk T., Savchuk O., Ostapchenko L. The effect of Phaseolus vulgaris pods extract on cytokines profile in the condition of alkali burn esophagus 2 degree. Biomedical Research and Therapy, 2019, 6(9), p. 3352-3358.
Проекти	Участь у виконанні наукових робіт за грантами ДКНТ і НАН України. Керівник науково-дослідних тем, які виконувались на замовлення Міністерства аграрної політики та продовольства України, Київської міської державної адміністрації. Гранти з Угорською академією наук і Польською академією наук. Керівник наукового проектів, який проводять згідно з угодою про творчу співпрацю між Київським національним університетом та Каліфорнійським університетом Ірвайн (США), університетом м. Сунчхон (Республіка Корея), ДААД м. Бонн (Німеччина)
Конференції	Член організаційного і програмного комітетів 15 наукових з'їздів, 5 міжнародних симпозіумів та 12 конференцій («Нейрогуморільна та клітинні механізми регуляції процесів травлення», «Клітинно/тканинні ураження та цито/органопротекція», «Біологічно активні речовини: фундаментальні та прикладні питання отримання і застосування», «Психофізіологічні та вісцеральні функції в нормі і патології», «Мікробіологія та імунологія – перспективи розвитку в XXI столітті», «"Біоресурси та віруси"», «Шевченківська весна: досягнення біологічної науки», «Актуальні питання медицини і біології», «Антарктика і глобальні системи Землі: нові виклики та перспективи», Українських біохімічних з'їздів, з'їдів Українського біофізичного товариства, радіобіологічного товариства України тощо)
Семінари	
Премії та нагороди	– заслужений професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2015 р.); – лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки 2012 року – за цикл наукових праць "Механізми функціонування органів системи травлення" (2013 р.); – відзнака НАН України "За підготовку наукової зміни" (2010 р.); – орден княгині Ольги III ступеня (2009 р.); – знак МОН України "За наукові досягнення" (2008 р.); – знак МОН України "Петро Могила" (2007 р.); – лауреат премії імені О.В. Палладіна НАН України – за серію наукових праць "Молекулярні механізми регуляції метаболізму та їх використання в біології і біотехнології" (2005 р.); – почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України" (2004 р.).
Членство в організаціях	академік Академії наук вищої школи, член Українського біохімічного товариства, Українського біофізичного товариства, Українського фізіологічного товариства тощо
Посилання	orcid.org/0000-0001-6551-4211 Author ID: 55926896400
Цитування	Кількість цитувань 1085 (за наукометричною базою Scopus), h-index - 18

ДОДАТКИ

Найменування	Посилання
Публікації	Співавтор підручників з біології для загальноосвітніх навчальних закладів, які видані також для навчальних закладів із угорською, румунською, молдавською, польською, російською мовами навчання: – Остапченко Л.І., Балан П.Г., Матяш Н.Ю., Мусієнко М.М., Славний П.С., Серебряков В.В., Поліщук В.П. Біологія: підручник для загальноосвітніх навчальних закладів, 6 клас. – К.: Генеза, 2014. – 224 с.

	– Остапченко Л.І., Балан П.Г., Серебряков В.В., Матяш Н.Ю., Горобчишин В.А. Біологія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів – К.: Генеза, 2015. – 256 с. – Osztapcsenko L.I., Balan P.G., Szerebrjakov V.V., Matyas N.J., Gorobcsisin V.A. Biològia: Tankönyv az általános oktatási rendszerű magyar tannyelvù közèpiskolák 7. osztálya számára. - Csernyivci: «Bukrek», 2015. – 256 ol. – Матяш Н.Ю., Остапченко Л.І., Пасічніченко О.М., Балан П.Г. Біологія: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2016. – 288 с. – Matyas N.J., Ostapchenko L.I., Pasichnichenko O.M., Balan P.G. Biològia: Tankönyv az általános oktatási rendszerű magyar tannyelvù közèpiskolák 8. osztálya számára. – Csernyivci: «Bukrek», 2016. – 288 ol. – Matyas N.Iu., Ostapchenko L.I., Pasichnichenko O.M., Balan P.G. Biologie: Manual pentru clasa a 8-a a instituțiilor şcolare de invățământ general cu predarea in limba română. - Cernăuți: «Bukrek», 2016. – 288 p. – Matyas N.Iu., Ostapchenko L.I., Pasichnichenko O.M., Balan P.G. Biologie: Manual pentru clasa a 8-a a instituțiilor şcolare de invățământ gen-eral cu predarea in limba moldovenească. – Cernăuți: «Bukrek», 2016. – 288 s. – Matyas N.J., Ostapchenko L.I., Pasichnichenko O.M., Balan P.G. Biologia: Podręcznik dla klasy 8. ogólnokształcących szkół z polskim językiem nauczania, – Czerniowce: «Bukrek», 2016, - 288 p. – Остапченко Л.І.,Балан П.Г., Поліщук В.П. Біологія: підручний для 9-го класу загальноосвітніх навчальних закладів. - Київ: Генеза, 2017. – 256 с. – Ostapchenko L.I., Balan P.G., Polişciuk V.P. Biologie: Manual pentru clasa a 9-a a instituțiilor şcolare de invățământ gen-eral cu predarea in limba moldovenească. - Cernăuți: «Bukrek», 2017. – 256 s. – Osztapcsenko L.I., Balan P.G., Poliscsuk V.P. Biològia: Tankönyv az általános oktatási rendszerű magyar tannyelvù közèpiskolák 9. osztálya számára. – Csernyivci: «Bukrek», 2017, - 256 ol.